Nr 54

Konstitutionsutskottets betänkande i anledning av motion om en utredning angående den kommunala nämndorganisationen.

Motionen

I detta betänkande behandlas motionen 1972:792 av fru Mogård m. fl. (m).

Hemställan avser: "att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en utredning av den kommunala nämndorganisationen".

I motionen framhålls att samhällsfrågorna under de senaste årtiondena blivit alltmer komplicerade. Genom bl. a. urbaniseringen med dess konsekvenser har den kommunala verksamheten utökats och förändrats. Motionärerna anser att ärendenas mängd och omfång ökat genom kommunsammanläggningarna och att beroendet av statliga beslut modifierat innebörden av kommunal självstyrelse. I motionen hävdas att den kommunala nämndorganisationen i stort sett inte berörts i debatten trots det ändrade läget. Utmärkande för den kommunala verksamhetens förändring är enligt motionärerna inte bara att nya uppgifter tillkommit utan också att värderingar och synsätt förändrats. Mot denna bakgrund ifrågasätts om den nuvarande sektorsindelningen och organisationen är den mest effektiva. Motionärerna anser därför att en förutsättningslös granskning och omprövning av den kommunala nämndorganisationen är angelägen. Ambitionen bör därvid vara att "förena effektivitet, ökad självstyrelse och demokratiska krav". Beträffande de närmare motiveringarna hänvisas till motionen.

Utskottet

I motionen föreslås att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en utredning av den kommunala nämndorganisationen. Mot bakgrunden av bl. a. pågående och verkställda kommunsammanläggningar ifrågasätter motionärerna om den nuvarande kommunala sektorsindelningen och organisationen är den mest effektiva. De önskar därför en förutsättningslös granskning och omprövning av den kommunala nämndorganisationen.

Som utskottet framhållit i ett annat samtidigt framlagt betänkande (KU 1972:53) rörande antalet ledamöter i kommunala nämnder är det väsentligt att den kommunala självstyrelsen inte i onödan regleras och binds av olika slag av föreskrifter utan att kommunerna såvitt möjligt får bedriva sin mångskiftande verksamhet i de former och på det sätt de själva finner lämpligast. Det bör också beaktas att avsaknaden av detaljerade lagbestämmelser i inte ringa mån bidragit till den kommunala utveckling som ägt rum, bl. a. genom att det härigenom blivit möjligt att

snabbt vidta erforderliga ändringar i organisationen. Inte minst i kommuner som berörs av pågående indelningsreformer blir det ofta nödvändigt att göra en förutsättningslös översyn av den dittillsvarande organisationen av nämndernas verksamhet.

Av betydelse för bedömningen av det i motionen framställda yrkandet är vidare det förhållandet att flera utredningar nu pågår, som kan komma att beröra frågor, som hör nära samman med vad som anförs i motionen. I första hand bör därvid nämnas utredningen om den kommunala demokratin. Även utredningen rörande lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m., vilken syftar till att göra lagstiftningen enklare och mera enhetlig samt i förekommande fall anpassa bestämmelserna till utvecklingen av kommunal praxis, kan vara av betydelse i detta sammanhang. I motionen aktualiserade frågor om kommunernas beroende av statliga beslut, t. ex. genom krav på viss standardnivå, kan vidare komma att beröras av den pågående utredningen om kommunernas ekonomi.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionen 1972:792.

Stockholm den 28 november 1972

På konstitutionsutskottets vägnar

HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Nelander (fp), Hernelius (m), fru Thunvall (s), herrar Boo (c), Pettersson i Örebro (c), Andersson, Sten, i Stockholm (s), Svensson i Eskilstuna (s), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Karlsson i Malung (s), Norrby i Åkersberga (fp), Schött (m), Wictorsson (s) och Olsson i Edane (s).

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1909 S Stockholm 1972